

N:o 38.

Ank. till Riksd. kansli den 28 februari kl. 3 e. m. 1908.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till danaarf efter garfvaren Anders Lindmarks i Umeå hustru Katarina Lindmark, född Wählin.

(I. A.)

I en till Riksdagen aflåten, till statsutskottet för förberedande behandling remitterad proposition (n:o 15) af den 13 december 1907, har Kungl. Maj:t, under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att medgifva, att kronans rätt till danaarf efter garfvaren Anders Lindmarks i Umeå hustru Katarina Lindmark, född Wählin, måtte efterskänkas till förmån för förmannen Gustaf Persson i Baggböle, postiljonen Johannes Lundströms i Örnsköldsvik hustru Emma Fredrika Lundström och Katarina Charlotta Simonsson i Baggböle.

Departementschefen har i detta ärende till förenämnda statsrådsprotokoll anført följande:

»Garfvaren Anders Lindmarks i Umeå hustru Katarina Lindmark, född Wählin, afled den 16 mars 1901 utan att efterlämna kända arfvingar. Enligt instrumentet öfver den efter henne förrättade bouppteckning utgjorde behållna värdet af hennes och hennes efterlevande makes bo 2,168 kronor. Makarna Lindmark hade den 23 november 1899 upprättat inbördes testamente, hvarigenom den efterlevande tillerkändes rätt

till all kvarlätenskap, som vid endera makens död funnes i boet. Nämnda testamente blef emellertid icke för Anders Lindmarks räkning bevakadt.

Den 24 februari 1903 afled Anders Lindmark. I den efter honom förrättade bouppteckning, hvilken utvisade en behållning af 1,005 kronor 40 öre, angafs, att Lindmark genom muntligt testamente förordnat om sin kvarlätenskap. Något testamente efter honom blef likväl icke vid vederbörlig domstol bevakadt.

I sistnämnda bouppteckning angifvas icke några arfvingar efter Lindmark, men skiftades kvarlätenskapen efter honom den 7 november 1903 mellan tre hans systrar Katarina Charlotta Simonsson i Baggböle, numera affidna Maria Kristina Lindmark i Örnköldsvik och likaledes nu affidna Anna Lovisa, gift med förmannen Gustaf Persson i Baggböle, därvid en hvar af de i skiftet deltagande bekom 318 kronor 59 öre i kontanta penningar samt 72,183 kvadratmeter af en tomtlägenhet i kvarteret Ran i Umeå stad.

I särskilda till Eders Kungl. Maj:t ingifna skrifter hafva nu *dels* Lovisa Josefina Wählin i Umeå i underdånighet anhållit, att kronans rätt till danaarf efter hustru Lindmark måtte till hennes förmån efterskänkas, och *dels* ofvannämnde Gustaf Persson och postiljonen Johannes Lundströms i Örnköldsvik hustru Emma Fredrika Lundström gjort framställning om efterskänkande af viss del af samma danaarf.

Enligt hvad ett af pastorsämbetet i Umeå utfärdadt intyg utvisar, är sökanden Lovisa Josefina Wählin brorsdotter till hustru Lindmark; och anhåller hon i underdånighet, att hon, som saknat kändedom om arffallet efter hustru Lindmark och i följd däraf försummat att göra vederbörlig anmälan om arfvets öfvertagande, måtte få utan hinder af nämnda underlåtenhet tillträda samma arf.

Sökandena Gustaf Persson och Emma Fredrika Lundström, hvilka, enligt hvad af vederbörande utfärdade intyg gifva vid handen, äro, den förre änklings efter Anders Lindmarks ofvanbemälda syster Anna Lovisa och den senare oäkta men erkänd dotter till Anders Lindmarks numera affidna syster Maria Kristina, äsyfta med sin underdåniga ansökning, däri framhålles, att, enligt deras förmenande, hälften af kvarlätenskapen efter Anders Lindmark utgör danaarf, att få behålla, Gustaf Persson hvad som vid arfskiftet den 7 november 1903 tilldelats hans hustru och Emma Fredrika Lundström den hennes moder vid arfskiftet tillfallna del af kvarlätenskapen. Till stöd härför har anförts, bland annat, att ett återbärande af hvad Gustaf Persson och Emma Fredrika Lundström bekommit af Anders Lindmarks kvarlätenskap skulle medföra, att de, som befunne sig i torftiga omständigheter, skulle blifva fullständigt utblottade.

Öfver förevarande ansökningar hafva magistraten i Umeå och Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Västerbottens län afgifvit infortrade yttranden, därvid magistraten framhållit, att uraktlåtenheten att bevaka det inbördes testamentet icke gärna kunde läggas mannen Lindmark till last, då denne, som de tio sista åren af sin lefnad varit blind och vid hustruns frånfälle uppnått den ansenliga åldern af åttiotvå år, icke torde hafva varit vid sådana själsförmögenheter, att han själf kunnat handhafva sina angelägenheter och vårda sitt gods, hvilket för öfrigt framginge af den omständigheten, att han endast några veckor efter hustruns död blifvit ställd under förmyndare; och hemställde därför magistraten, att mannen Lindmarks arfvingar, som i god tro satt sig i besittning af boet efter honom och befunne sig i fattiga omständigheter, måtte få behålla kvarlåtenskapen i fråga.

Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande har, under åberopande af hvad i ärendet förekommit, till bifall förordat Gustaf Perssons och Emma Lundströms underdåniga ansökning.

Kammaradvokatfiskalsämbetet, som på grund af nådig remiss jämväl yttrat sig i ärendet, har till en början meddelat, att, sedan ämbetet efter Anders Lindmarks död genom magistraten i Umeå erhållit kännedom om, att det mellan makarna Lindmark den 23 november 1899 upprättade inbördes testamentet icke af Anders Lindmark bevakats äfvensom att arfvingar efter hustru Lindmark inom natt och år efter hennes död anmält sig till öfvertagande af arf efter henne, ämbetet å kronans vägnar framställt anspråk på hustru Lindmarks kvarlåtenskap såsom danaarf, därom Gustaf Persson erhållit underrättelse. Ämbetet hade emellertid ansett sig böra låta med indrifvandet af danaarfvvet anstå i afbidan på utgången af frågan om efterskänkande af kronans rätt till detsamma.

Beträffande själfva saken har kammaradvokatfiskalsämbetet — som förmält sig anse, att, då behållningen i boet efter Anders Lindmark uppgått till mindre än hälften af det värde, hvartill makarnas bo vid hustruns död beräknats, hela boet efter Anders Lindmark och således ej, såsom sökandena Gustaf Persson och Emma Fredrika Lundström förmenade, allenast hälften däraf vore danaarf — under åberopande af hvad magistraten i Umeå i ärendet anfört, hemställt, dels att Eders Kungl. Maj:t måtte lämna Lovisa Josefina Wåhlins ansökning utan afseende, dels ock att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen, att kronans rätt till danaarfvvet i fråga måtte efterskänkas till förmån för Gustaf Persson och Anders Lindmarks arfvingar.

För den händelse Eders Kungl. Maj:t emellertid icke skulle anse skäl föreligga, att, såsom ämbetet föreslagit, hela danaarfvvet efter hustru Lind-

mark blefve efterskänkt, utan endast de två tredjedelar, som vid arfskiftet efter Anders Lindmark tilldelats Gustaf Perssons hustru och Emma Fredrika Lundströms moder, har ämbetet anhållit att varda satt i tillfälle att söka indrifva återstående tredjedelen däraf eller den del, som vid arfskiftet tilldelats ofvanbemälda Katarina Charlotta Simonsson.

Sedan, med anledning af hvad kammaradvokatfiskalsämbetet sålunda anfört, Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande anbefallts att infordra Katarina Charlotta Simonssons underdåniga yttrande i ärendet, har i en till Eders Kungl. Maj:t ställd skrift Katarina Charlotta Simonsson förklarat sig åberopa hvad Gustaf Persson och Emma Fredrika Lundström i ärendet andragit och yrkat, hvarjämte Eders Kungl. Maj:ts befallningshafvande såsom eget utlåtande förmått sig instämma uti hvad kammaradvokatfiskalsämbetet anfört och tillstyrkt.

Med afseende å hvad i ärendet sålunda förekommit och då det synes vara med billighet öfverensstämmande, att Gustaf Persson, Emma Fredrika Lundström och Katarina Charlotta Simonsson, hvilka, enligt hvad upplyst blifvit, i god tro kommit i besittning af den vid Anders Lindmarks död i boet befintliga kvarlåtenskapen efter makarna Lindmark, få behålla samma kvarlåtenskap.»

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition.

Stockholm den 28 februari 1908.

På statsutskottets vägnar:

G. BILLING.
